

PERIÒDICH SATIRICH,
 HUMORÍSTICH, IL - LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

J. GARCÍA ROBLES.

Un compositor de punta,
 un artista de bon flayre;
 en fi, un músich aixérit,
 d' aquells que no abundan gayre.

TOT ES COMENSAR.

Si 'm diguessin que l' Ajuntament tracta de pintar de color de xacolata la fatxada de casa la ciutat, ho creuria desseguida.

Pero si me asseguressin que l' Ajuntament vol presentar la dimissió, no ho podria creure de cap manera.

¿Per qué allò sí y aixó nó?

Perque lo primer es un pensament absurd y extravagant, y lo segon es una idea molt bonica y molt atinada.

Lo nostre Ajuntament té 'l dó de desacert, y sempre hem de pensar que s' inclinará á lo més ilógich y descabellat.

Per xó, al sentir ara 'ls rumors que corren de que un cop tancada la Exposició continuarà exigintse un tant pera entrar al Parch, no hi pogut menos de dirme:

—Ja hi podem pujar de peus. Veurém com al cap y al fi aquest absurd 's posará en práctica. ¡Lo coneixém tant al nostre Ajuntament!

En lo camí del bé com en lo camí del mal, tot es comensar.

Al parlarse per primera vegada d' Exposició universal, quan en Serrano Casanova va ocupar la part més atrassada y menos important dels jardins del Parch, á ningú se li va ocorre la idea de que vindria un día en que aquells jardins, nostres y fets expresament p'el nostre recreo, quedarian tancats als ciutadans de Barcelona.

—¡Es clar! — pensava tothom. — Siendo estos Parques y jardines propiedad de todos los ciudadanos... ¿cóm se pot admetre que vingui un foraster y 'ns venti la porta p'els nassos? Si en Serrano Casanova vol fer una Exposició, que la fassi; no hi ha res que dir, ¡pero que després de dei-

xarli 'l terreno, 'ns privès la entrada als jardins!... ¡tindria gracial!...—

Mestres tant lo senyor Serrano Casanova anava fent la sèva, y s' aixecavan aquelles célebres gabias que per tant temps van fer las nostras delicias.

Pero si nosaltres feyam broma; lo propietari de la Exposició encara 'n devia fer més.

Justificant lo sèu nom, com á Serrano va fernos una partida *serrana*, y com á Casanova va vendre'ns las sèvas *casas-vellas*.

L' Ajuntament, ó més ben dit lo senyor Rius y Taulet, sense consultar á Barcelona y sense preveure lo que anava á succehir, va llevarse un dia de bon humor y anant á trobar al famós Serrano, li comprá l' escampall de fustas vellas que aquest tenia abandonadas darrera 'ls quartels de la Ciutadela.

Resultat: que 'l tinglado de la Exposició va quedar en mans del senyor Rius y Taulet.

—¡En bonas mans está 'l pandero!—deyan los desconfiats.—¡Ay, Parch! ¡ja t' hem vist prou!

—¿Per qué?—responian los ignoscents:—¿qui millor qu' ell podrà guardarlo? ¿qui li tindrà més carinyo? ¿No es ell qui l' ha fet?

—Per xó mateix: en Rius y Taulet es un nou Saturno que devora 'ls sèus fills: ell l' ha fet, ell lo desfará.

—¡Cal ¡aprensions! ¡malas volensas!—

Y adormintse ab aquestas hermosas ilusions, los pobres barcelonins van deixar que 'l sèu arcalde comensés á obrir fossos, sembrar pals, construhir fenaments y plantar estacas.

Lo Parch era encare nostre, y cada diumenje hi anavam. Las obras de la Exposició, més ó menos depressa, adelantavan tots los días. Lo públich se las mirava... y reya.

¡Es clar! ¡no n' hi havia per menos!

L' una cosa la feyan á Sant Pau, l' altra la feyan á Sant Pere, l' altra al quint infern.

A la vora de mar, la secció marítima.

A la Ronda de Sant Pere, l' arch monumental.

Al costat de la línea de Gránollers, lo Palau de la industria.

Davant del Rech, lo Palau de Bellas Arts.

A mitj camí del cementiri, la galería de máquinas.

Al peu del Bogatell, la Secció d' agricultura.

A dos passos del Born, la Iglesia modelo...

En fi: agafin un joch de cartas, tirinlo al carrer desde 'l cim del campanar de la Catedral, y ab l' escampall que 'n resulti al arribar á terra, podrán formarse una idea de lo que semblava la Exposició en los sèus principis.

Los curiosos feyan los sèus comentaris y tots convenian en lo mateix: que aquella espantosa separació de edificis y construccions era incomprendible.

—No entench de quin modo s' ho deurán arreglar,—exclamava un.—Diuhén que la entrada valdrá una pesseta; pero ¿ahont s' haurá de pagar? ¿Allá á la Secció marítima ó aquí al Palau de ciencias?

—Es molt fácil d' entendre—replicava un altre;—hi haurá deu ecificis distints, se pagarán deu céntims á la porta de cada un, y vel'hi aquí la pesseta justa...

—Pero d' aquest modo—observava un tercer—l' ajuntament no guanyará prou per empleats. Entre cobradores y porters se li menjarán tots los ingresos...

—Si ho fessim com vostés diuhén, per supuesto;—anyandía un, que semblava ben informat:

—¿Y donchs? ¿qué vol dir que no estará montat aixís?

—No senyors: tots los edificis estarán enllasats per medi de ponts. S' entrará en la Exposició, verbi gracia pèl Palau de Bellas Arts y desde allí s' anirá á totas las demès seccions, passant per unas grans arcadas, uns viaductos aéreos...—

D' aquesta manera 'l públich s' apaciguava y 's quedava tranquil y satisfet.

¡A ningú, á ningú se li ocorria que 'l Parch de Barcelona, aquells hermosos jardins *propiedad de todos los ciudadanos* poguessin ser arrebatats al domini públich!

Quan la Exposició va estar casi á punt de solfa —y dich *casi* perque d' acabada avuy encara no n' es—lo senyor arcalde, qu' es home que no 's para en *pelillos* perque 'n porta molts á la cara, ni pensa en las comoditats dels barcelonins perque quan vol recrearse ell ja tè la sèva hisenda de Olérdula, 's planta á la entrada de la Exposició, exclamant ab tota frescura:

—Per aquí no passa ningú... que no pagui una pesseta.—

Las últimas xiuladas no deuhén haver fet al senyor Cánovas la meytat del mal efecte que aquesta declaració va produhir entre 'ls barcelonins, propietaris del Parch y jardins de la Ciutadela.

—¡Bo! ¡senyor arcalde!—cridava tothom—¿qué va de veras?

—¡Y tan de veras! Sense la pesseta no s' entra.

—¡Pero miri que aquests jardins son nostres...!

—No miro res.

—¡Repari que aixó es un atropello!

—No reparo res.

—¿Es dir que 'ns usurpa lo que 'ns perteneix?

—La Exposició ho imposa.

—¡Home! fassis carrech de que la Exposició no la volém veure. Tanqui las portas dels edificis, pero no 'ns tanqui las dels jardins...

—L' honra de Barcelona hi está empenyada.— Y 'ns vam quedar sense Parch.

Dirán que á París també passa 'l mateix; pero á París, sense 'l recinto de la Exposició, lo públich tè mil llochs de recreo, mil jardins oberts per tothom, mil maneras de distreures.

¿Qué tenim, en cambi, aquí, fora 'l Parch?

La Plassa Real y 'ls jardinets del Passeig de Gracia, als cantons de la Gran-vía.

Per xó 'l Parch es tant necessari, per xó la sèva clausura ha sigut una verdadera falta de consideració al poble... y per xó creyém los rumors que corren de que, finida la Exposició, se guirà tancat als que no paguin.

Lo que s' ha fet durant un any ¿per qué no 's pot continuar fent?

To, es comensar.

A. MARCH.

UNA SOLUCIÓ.

Hi ha coses en eixa vida
que pareixen un misteri;
mes segons mon curt criteri
lo misteriós es mentida.

Y un dels cassos que s' adornan
dantlos de misteri 'l nom,
(per sé' ignorats de tothom)
es lo perquè 'ls morts no tornan.

Si haguessin buscat ben bé
en lloch de deixarho estar
dihent qu' es un misteri, es clar
haurían vist lo perquè.

Pro en fi no hi ha res perdut;
de misteris enemich
jo donantme molt fatich
al últim hi sapigut

perque un cop sortím d' aquí
ningú hi ha tornat may més.

Hi ha una rahò de gran pes
qu' es la que are 'us vaig á dí:

¿Creyeu que algú al habitar
lo curt espay d' un segon
en aquest horrible món
quedi ab ganas de tornar?

S. DEL PALAU.

M. VAYREDA.—Los escolans d' Olot
son escolans forauts,
que 's carregan un burro
y un capellá al damunt.

EXCURSIONS PER L' EXPOSICIÓ.

XXI.

PALAU DE BELLAS ARTS.—PINTURA NACIONAL.

Pintors de casa.

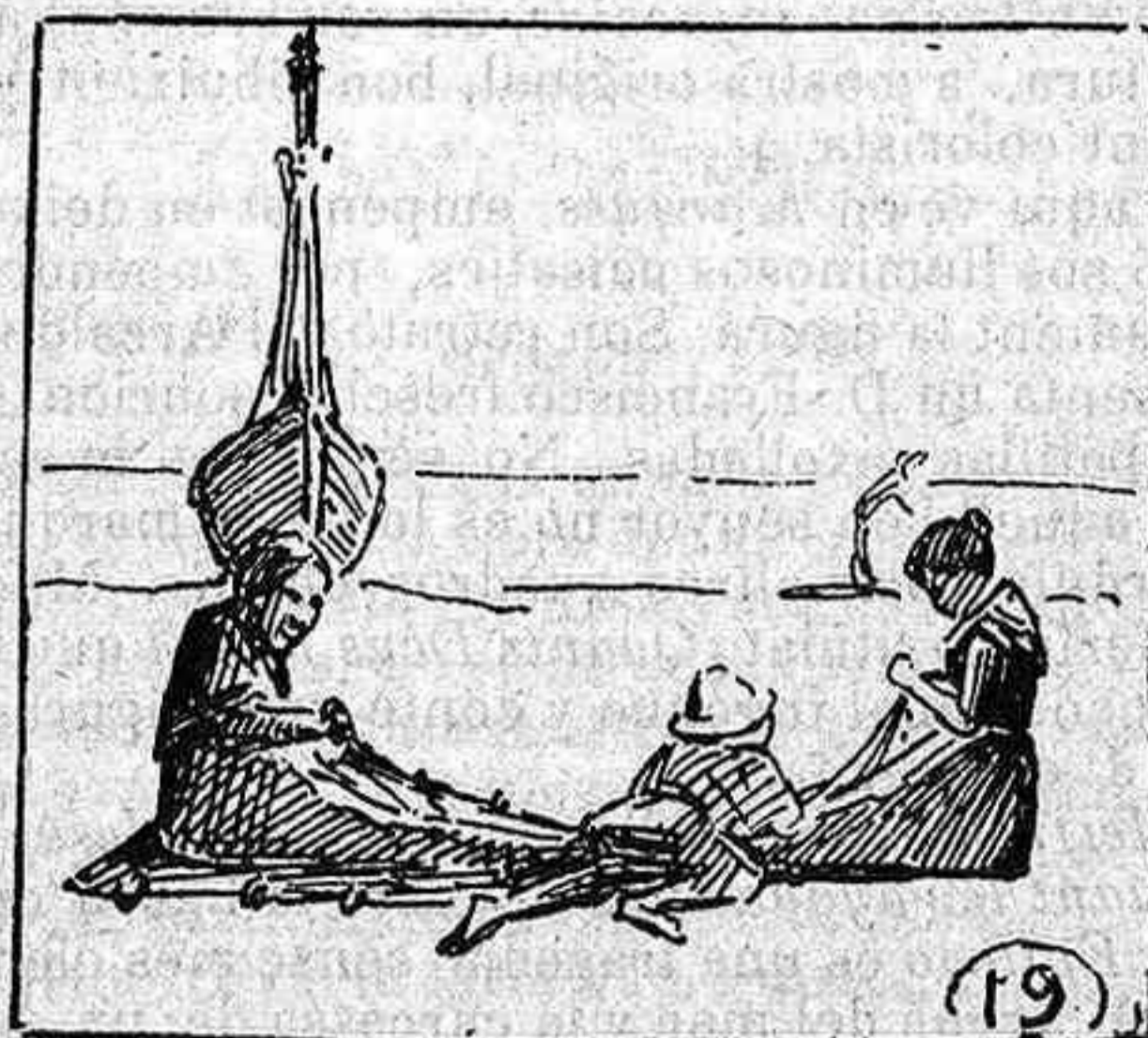
Bastant de lo qu' exposan los pintors catalans no es la primera vegada que apareix davant del públich. Hi ha molts quadros coneguts y altres que si no ho son, ho semblan, porque la majoria dels nostres artistes tenen la seva persona-

litat característica, ó quan menos la seva manera de pintar quadros.

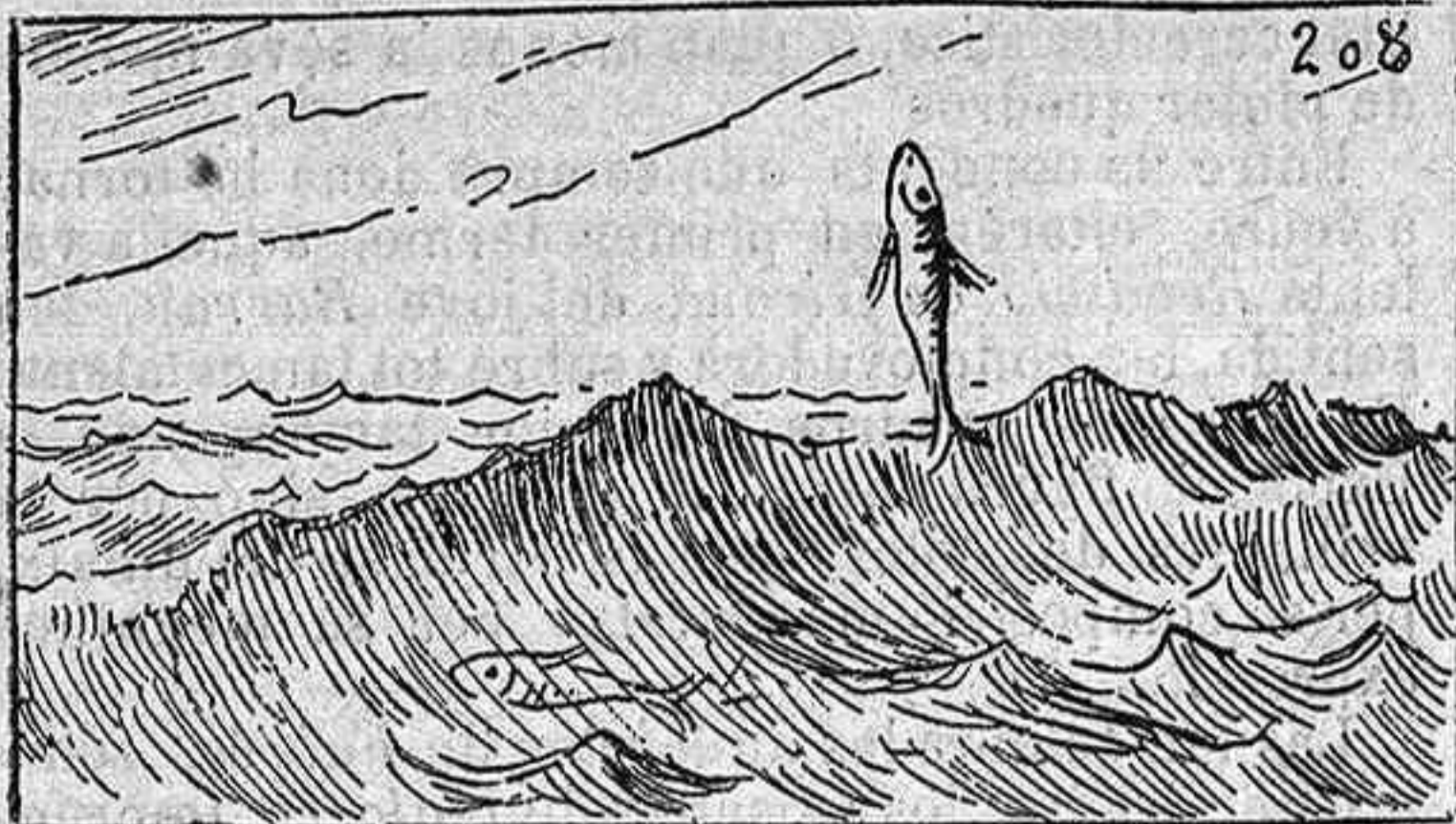
Entre 'ls coneguts que sempre dona bé tornar á veure, citarém en primer terme, aquella valenta *Rendició de Girona* del jove *Barrau*, tan sentida, tan conmovedora y sobre tot tan catalana. En mitj dels quadros de major tamanyo de la Exposició figura entre 'ls primers, sinó per la brillantés del color, per la fermesa del dibuix, per sa composició magistral y per sa magnífica expressió.

Las tan celebradas aquarelas de *Fabrés*, sempre admiradas; los paisatjes de *Galofre*, impregnats de poesia; los de 'n *Pep Masriera* que mostran la misteriosa llum filtrada pèl fullatje; los tres quadros plens de distinció y elegancia de 'n *Francisco Masriera*, sempre simpátich y opulent; la *Nena teixidora* de 'n *Planella Rodríguez*, que mostra un reconet de nostras fábricas y una espurna de nostras miserias sociales; aquella encantadora *Sortida del ball* de 'n *Roman Ribera*, maravella del pinzell, que un no 's cansa may de veure y admirar; l' interior y 'l paisatge de *Rusinyol*, artista que ans que tot y sobre tot se preocupa de la veritat; los paisatjes melancólichs de *Urgell*, plens de la llum misteriosa del crepúscul, y que tan com á la vista se dirigeixen al cor de quí 'ls contempla; los titulats *Lo viátich* y *Flor de montanya* de 'n *Mariano Vayreda*, que tan vivament sab trobar la nota típica de la gent y la terra montanyesa, y hasta 'l *Colón de Brull*, de que ja en altra ocasió varem ocuparnos y 'ls interiors de Catedrals de *Butistuzzi* tan celebrats per sas condicions de perspectiva, totas aquestas obras y otras que podríam citar, eran ja vistas y conegudas, algunas de ellas de tothom aplaudidas; y no per aixó menos dignas de figurar en una Exposició, ahont no tot han de ser morts de Lucano, morts de Agripina, y cadáveres de D.ª Inés de Castro, y altres horrors deixatats en telas grandiosas.

La majoria dels nostres artistes pintan per vendre, y per lo tant, no buscan l' aparato, ni 's preocupan del tamanyo. Procuran que 'ls seus quadros cápigan en las habitacions del día, en los gabinetes y en los salons y omplan perfectament las necessitats del mercat. Si 'ls assumptos de las sevas obras no son grandiosos, en cambi en lo que fan s' hi descubreix la deria de reproduhir la naturalesa sense exageracions ni artificis: son verdaderament catalans: franchs, práctichs y amichs de la veritat.

BAIXERAS.—Una L ilustrada.

MEIFRÉN.—Lo salt de la llissara.

Mas y Fontdevila ab son *Llach de Nemi* fa gala de sas portentosas facultats. Aquell paisatje ab sas brumas, sas tranquilas ayguas y sas verdas y frescas vessants forradas de verdura, es una de las notas soberanas del Palau de Bellas Arts. Sa *Professò per l' interior de una iglesia*, detallada fins a la miniatura y pastosa com un gran quadro, demostra que cap género es extrany al celebrat artista. ¿Volen un primor d'execució? Contemplin l' orga de aquesta iglesia: es un portento de habilitat pictórica.

Ribera, a més de la ja coneguda *Sortida del ball*, presenta una figura titulada *Cop d' ull*, lo *non plus* de la distinció, de l' elegancia y de la maestría. Aixís es com ha de pintarse.

Caba en sos quatre retratos, entre 'ls quals preferim la senyora sentada (n.º 56), demostra ser una verdadera especialitat en aquest difícil género. L' actitut y la posició corren parellas ab la vida que anima als personatjes retratats.

¿Qui no coneix a *Fabrès*? *La porta de la presò de Granada*, ab sas tacas de llum, sa execució primorosa y son brillant color recorda, sense imitarlas, las produccions del gran Fortuny.

Galvey es un paisatjista de primera forsa. Sos quadros *Idili*, que representa la cima de una montanya y *Paisatje*, que reproduheix una pradera, nos transportan al camp y fentnos respirar l' ayre pur y embalsamat de la naturalesa.

Baixeras no content de donarnos un aplech de gent pescadora adobant xarxas ab tot lo color local imaginable, 'ns transporta a las alturas presentantnos un típic xarrich que fa pastorar lo remat al só del fluviol. Res més tranquil y apacible y al propi temps res més verdader que aquella figura y aquell paisatje.

Llimona ab la *Prometensa*, un mariner empunyant un ciri, coincideix exactament ab un pintor mallorquí que figura en l' actual exposició; pero ab *Las dos infancias*, un vell bressant a una criatura, 's mostra original, bon dibuixant y excelent colorista.

Y aquí ve en *Marquès*, empenyat en deixar de recó sos lluminosos paisatjes, per emprendre resoltament la figura. Son retrato del Alcalde, 'ns presenta un D. Francisco fresch y sonrient y ab las patillas aixolladas. No sè perque 'm sembla que aquell bon senyor no es lo futur marquès de Olérdula. Dels altres quadros del Sr. Marquès preferim lo titulat *¿Quants Deús hi ha?* que tanca un pensament ingénuo y contè tres figuras plenas d' expressió.

Meifren es un hábil marinista. En *Jesús apaciguant las ayguas* nos hi sobra la figura de Jesús. *Epilogo* es una tragedia sense més elements que l' aygua del mar y la carcassa de un harco. *Un estany* es un portento de color y de llum.

De *Leopoldo Roca* preferim *La Fira de Sant Tomás*, ab bonichs detalls arrancats del natural, al quadret titulat *Plan de campanya*, que si bè tè fragments recomenables, es algun tant amanerat y violent.

No podia faltar a la llista en *Roig y Soler*, ab una de sas ressaladas marinas inundadas de llum y sumament vigorosas, com tampoch podia quedar-se endarrera en *Tamburini*, que 'ns agrada més en son *Maig*, una orgia de flors y molt més encare en sa *Magdalena*, una figura deliciosa, qu' en sa coneguda *Gota de pluja*, idea poética que no pot compararse en delicadesa ab los versos que li serveixen d' epigrafe.

¿Y qué dirém d' *Enrich Serra*? Pintor d' esperansas un dia, ha entrat de plé en lo terreno de las realitats. Prescindint del quadro romántich *Tormento del alma* ja prou conegut perque tinguém necessitat de tornar-ne a parlar, admirém los primors de aquell petit tríptic *El voto* trassat ab una galanura encisadora y proba evident de que en los pots petits hi ha la bona confitura, y dirigim un aplauso caluròs y entusiasta al *Llatium*, un paisatje imaginari, que sense altrás elements que un aquaducte perdentse de vista, la lloba de Roma sobre un corcat pedestal, y un cel crepuscular reflectintse en un terreno clapat d' estanyols, preduheix una impresió fonda y poderosa. Aixís s' imagina l' esperit la cayguda de aquella antigua civilisació que va omplir lo món ab sas conquistas: una grandesa cayguda; pero grandesa sempre.

Difícil, sinó impossible anar vuidant dintre dels límits de un sol article, las notas presas davant dels quadros exposats pèls artistas de casa. ¡Son tants en número, y son las produccions que' exposan tan variadas!

Allá van unas quantas notas: *A mell: Estudiants de Catalunya, a principis del sigle*: bonich grupo; pero ab una mica massa de *recherche*.—*Borrell*, fruytas acicaladísimas: *Confidencia*: factura primorosa.—*Carbonell: Dia de campo* ó en catalá *L' arrossada*, escena bèn sorpresa; pero colorida ab certa falsedat.—*A. Casas: La casa*, una minyona molt frescal rodejada de bonicas pessas de volateria.—*Codina Langlin: Tapissos* notabi-

GALOFRE OLLER.—Noya, cuyta, escombra bè que arriba tropa.

LLORENS.—Rogativas públiques perquè 'l govern carregui ab los deutes de la Exposició, segons oferta de 'n Ducacal.

lissims.—*Cusachs*: més acertat en sos retratos del general Blanco y del seu fill Emillo, qu' en *lo vivac* sobrat d' estudi y faltat d' expontaneitat.—*Cusi*: *Sevillana*, que lo mateix pot ser de Triana que de la Barceloneta; pero que siga de ahont siga, resulta un caparrò de dona plé de vida y de garbo.—*Ferrán*: *L' arcalde de Collbatò*, que per procedir de *L' ESQUELLA DE LA TORRATXA* hem de veurel ab carinyo, com també per reproduhir ab gran exactitut la figura del nostre actor Fontova, y *La fira de Verdú*, quadret plé de color local.—*Ferrer Mirò*: *Exposició pública de un quadro*, ab deixos de fotografia iluminada, pero ben concebut y notablement sorpresa l' actitud de alguns dels personatjes.—*Ferrer Carreras*: *Interior de un corral*: acromat pero fet ab salero.—*Galofre Oller*: *Héroes sin gloria*, pero ab bona roba, com si per combatre als francesos s' haguessen vestit de las festas.—*La festa major del Albiol* ab fragments bèn estudiats.—*Lorenzale y Rogent*: *Parc Monceaux*: detalls bèn compresos y tendencias moderns bèn determinadas.—*Llaveria*: *La platxa*: bonich estudi plé de llum.

Y ara f. m alto, sinó perdriam l' alé.

Eduardo Llorens presenta un gran quadro decoratiu: *Lo bisbe de Santander dirigintse a benehir lo Seminari de Comillas*. Es una obra apagada; pero ab fragments molt bèn dibuixats. Los capellans que 's dirigeixen á benehir lo seminari, més que ab l' acte religiós que 'ls ha tret de la iglesia, sembla que pensan ab l' esplendides del Marqués de Comillas y ab la limosna que 'ls espera després de la feyna. Aplaudim al pintor aquest rasgo de sinceritat.

Massò: Una professò. una juerga, un enterro y un esmorsar. ¿Volen més contrastes? L' enterro y la professò son los que més nos interessan. L' esmorsar d' un y una sota una parra está bèn impresionat. Los de la juerga están massa vermells.

Mirabent: Flors, rahims: lo de sempre.—*Mirò*: *E' arribada del bou*: lo cel y la mar molt superior á las figuras, de manera que 'l quadro podria titularse *Mar y cel*, sense tenir res que veure ab lo drama de 'n Guimerá.—*Tomás Moragas*: Molt treballat, molt suat, molt esgarrapat.—*Planellas Balaguer*: un paisatge crepuscular; petit; pero notablement impresionat.—*Riquer*:

las *Orijas del Ter* sembla que diguin:—Sr. Urgellés, passi més tart, quan lo sol se pongui y 'ns veurá millor.—*Vayreda (Joaquim)*. Vagi en nom de Deu, y per caritat, no torni á fer may més cap quadro bíblich ..

Y encare no hem parlat del Retrato de *Clapés*, que sens dupte per acreditar lo seu apellido l' ha pintat á *clapas*, com si una cara fos un *poliedro*, ni del quadro tan blavench *¡Viudo!* de *Coll y Pl.* ¡Pobre viudo! Ell sí que pot dir que la inesperada mort de la seva dona l' ha deixat blau; al revés de «*En los toros*» de *Inglada*, un palco de taurómacos, que no sembla sinó qu' estigan tots ells anegats en lo reflexo de la muleta del primer espasa.

¿Y qué dirém de *Las suliotas* d' Escudé Bartolo, tan viscós que sembla que 'n regali la goma arábica? ¿Y qué de un *Moisés tirant las taulas de la lley*, cusí germá de un *Somni del célebre violinista Tartini*, quadros tots dos fets de cartró, que si arribavan á caure á terra, hasta tinch por que se abor yagarían?

Pero no siguém exigents. Entre 'ls pintors catalans, aixís com no abundan las superioritats, son també contadas las obras condemnadas del tot á ser giradas del revés. Lo terme mitj; pero un terme mitj que denota estudi y progrés, afany de veritat y certa solidés de coneixements tècnics es lo que predomina, en l' actual manifestació artística.

Avant y fora: poch á poch se va lluny.

P. DEL O.

AL MEU MUSSOL.

SONET.

¿Qu' hem de fer? Ja fa un mes y tretze días que no 't mous de la vora del ull meu, y, ab franquesa, 'm fas nosa y me sab grèu que no 't moguis: no sè de qué 't refias.

¡Oh mussol, qu' ets mussol! Tú sempre nías en un punt que, ab franquesa, massa 's veu! com si fòs molt *galdós* l' aspecte teu...

¡Vaya un gust! ¡Aixó sí que son manías!

A mí ray... re 'm faria que, mussol,

Santa Maria. ¡Ora pro nobis!—*Solá Vidal*: Millor quan cull herba, que quan fa paisatjes, que li surten negrosos, com si fossen l' antitèssis de la llum y de la transparència.—*Joan Soler*: *Primavera*, un quadret simpàtic.—*Torrascasana*: *Vol d' alba*: molt estudi, pormenors bonichs; pero entonació general algun tant antipática.—*Trias (Frederich)*. *La canalleta*: escena de carrer hàbilment sorpresa.—*Urgellés de Tovar*: lo *Paisatge de hivern* y 'l *Crepúscul*, més dintre de la manera especial de aquest artista. En quant á

FERRAN.—Gent de casa. Cinto Comellas de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

la *patenta* paguessis anant sol com á cástich, per ser tant fastigós.

Lo que 'm raca es aixó: que anant ab tú ningú diu que vas sol, oh no... ¡ningú! Tothom diu que 'l *mussol* no es un: ¡¡som dos!!

PEPET DEL CARRIL.

ES INDISPENSABLE.

¿Qué?

Ara ho van á veure.

Després de las tabernas y caixas de préstamos, lo que més abunda á Barcelona son las *societats*.

N' hi ha de totes classes, colors, gustos y preus. Literarias, artisticas, musicals, cómicas, *bailables*, recreativas, serias, tristas, de duro al mes, de pesseta y mitja, de primer pis ab salóns ben amoblats, de sala y arcoba y quarto fosch... hasta n' hi ha que tenen lo seu domicili en un soterrani.

Entre aquest cúmulo de societats més ó menos útils y respectables, la que més m' intriga y 'm fa cavilar, es la titulada *Protectora dels animals*

En qualsevol casa ben administrada, quan se gastan diners en cosas supérfluas y de luxo, es porque están perfectament cubertas las necessitats ordinarias. Quan se va al teatro, es porque ja s' ha sopat bé; quan la senyora 's compra un vano, es porque ja té camisa; quan l' amo estrena una cadena nova, es porque ja ha pagat lo lloguer del pis.

Si una ciutat no es més que una gran familia, s' ha de suposar que al acudir á cosas secundarias, té ja completament arregladas y en ordre las necessitats més essencials.

Y seguint aquest raciocini, acabarem per treure

la conclusió de que una ciutat que té una societat protectora dels animals, ha de tenir molt ben protegidas las personas.

¿No es aixís?

Pues no senyors; no ho es.

Apart dels caballs que moren en la plassa de toros y dels gossos que cauhen en las grapas dels llasseros, los animals barcelonins están molt més bé que las personas.

Y es que aquí 's dona l' anomalia extraordinaria de que tenim establerta fa una pila de temps una *Societat protectora dels animals*, y en fundar una *Societat protectora de las personas* no s' hi ha pensat encara ni es fácil que s' hi pensi.

Dirán que las personas, pèl mer fet de serho, no necessitan protecció, porque ellas mateixas ja 's protejeixen.

Dirán que 'ls pobres animals, sense representació de cap classe ni personatjes que 'ls apoyin, no tindrian amparo ni defensa si no fos la famosa *Societat protectora*.

Dirán... en fi, ¡quí sab lo que dirán!

Cabalment avuy se troban arguments per defensarho tot.

Hasta se n' han trobat per demostrar que las *mantas* dels balcones de casa la ciutat son bonicas.....

Hi ha personas que ab tot y ser personas, son més infelissas y desvalgudas que un gos de bona casa.

Un gos ben relacionat té amo que li compra bossal y collaret, que li proporciona teca saludable y abundant, que 'l treu á passeig. que 'l fa respectar pèls transeunts distrets y xicots m' educats.....

Un caball de bona familia té estable calenta, menjadora provehida, flassada al hivern y mosquitera al istiu...

¿Qué té, en cambi, un ciutadà, una persona, que no paga contribució, ni disfruta de dret electoral, ni es socio de cap academia?

¿Qué té? Tot lo qu' ell se proporciona.

Y com que sol, aislat y sense padrins no pot proporcionar-se gran cosa, ben triat y garballat resulta que aquesta persona se queda convertida en un zero.

Quan un home es un zero en l' *aritmética* dels temps moderns, tothom té dret sobre la seva personalitat.

Los autoritats lo desatenen, las lleys no l' amparan, los adroguers no li fian, los caballs li tiran còssas y 'ls gossos lo lladran y fins lo mossegan.

Alló de que quan un burro cau tothom diu: ¡Pobra bestia! y quan cau una persona tothom riu, es ja molt vell; pero per ara encare continúa sent veritat.

Hi ha un sentimentalisme tan extrany, que arriba á fer cometre verdaderas atrocitats.

Jo conech una senyora, molt santa y molt piadosa, que té un canari y una criada.

Quan lo canari no está bo, la pobra senyora plora tot lo dia com una Magdalena y no se sab moure de vora la gabia.

Y quan la criada cau malalta, la envia desseguida al Hospital..... y 's queda d' alló més tranquila.

No soch ni he sigut may enemich per sistema dels animals. Al contrari, hasta m' agradan una mica... sobre tot quan los veig ben lluny.

Lo que m' irrita es aquesta preferència que se 'ls hi dona avuy, en virtut de la qual casi val més ser bull-dock que ciutadà barceloní.

Mès de quatre vegadas hi vist motins populars contra 'ls del carretó en l'acte de apoderarse d' un gos; pero may n' hi vist cap contra un gos que haja esmicolat la pantorrilla d' un home.

¿Es just per lo tant, que 'ls animals tinguin societat protectora y las personas no?

Vels' hi aquí, donchs lo que es indispensable.

Una *Societat protectora de las personas* que vetlli per nosaltres, aixís com n' hi ha una que vetlla pèls caballs del tranvía y per las burras de llet.

Mès bèn dit: una societat que defensi á las personas contra 'ls atropellos dels animals.

Y dels cotxeros.

Perque es molt trist que se 'ns castigui, verbigracia, quan doném una bastonada á un gos que 'ns vol mossegar, y no se 'ns fassi justícia quan un cotxe 'ns atropella y 'l cotxero fuig com un mal esperit sense que cap municipal l' aturi.

Bo es protegir las bestias.

Pero encare ho es més protegir las personas.

FANTÁSTICH.

LO GRILL Y LO NOY.

(FABULETA.)

Cantava un grill ab forsa de dintre lo seu cau, y un noy que vá sentirlo cassarlo va jurar.

Trencá un tros de branqueta y al nfu l' introduhí, ¡lo grill ofés molt prompte, cremat ne va sortir!..

Lo noy llavors cullintlo rihent se 'n va tornar, burlantse del poch pesquis que 'l grill vá demostrar.

Aixís sol succehirne als tontos presumits que cauhen á la trampa com hi va caure 'l grill.

J. AYNÉ RABELL.

PRINCIPAL.

Pocas vegadas se posará en escena una producció més agradable que *Las sorpresas del divorcio*, traducció castellana de la obra de M. M. *Brisson y Mars*, que ab un éxit sempre sostingut vé representantse á París ja fá un grapat de mesos.

Veyent aquesta obra 's compren la fortuna que ha alcançat.

Tè un primer acte, nou, originalíssim, combinat de ma mestre. Cada personatge produheix al entrar en escena un efecte de sorpresa: lo músich casat ab la filla de la bailarina, desesperat sota la créu pesant del matrimoni y la més pesant encare de una sogra implacable; l' oncle del músich, aixirit com un pèsol y cansat de córrerla; l' amich que s'

enamora de la muller del amich y que per allunyar malas tentacions se condemna á un desterro voluntari; l' adroguer retirat qu' en companyia de la seva filla entra en acció de una manera tan ingeniosa, com que sempre que 's posa á ploure, 's fica en las habitaciones per llogar ab l' excusa de seguirlo... fins que ha passat la pluja... tot... s, dibuixats ab seguretat... per forsa han de produh... més divertidas é...

Aquestas
llassa ab
provoc
final
mar
me
d'

à
ta
coi
mat.

Lo ...
segona a
manera que
gra del seu prim...
unas combinacions ta...
dents, qu' es cosa de riure sempre,
en la butaca.

Lo desenllás es també original á tot serho. Lo segon divorci de la filla de la bailarina, obtingut per iguals medis que 'l primer, es una verdadera troballa, com l' intervenció del amich, aquell mateix qu' en l' acte primer se desterra, dona una gran consistencia al desarrollo de la comedia y no la deixa decaure un sol instant.

He preferit limitarme á aquestas lleugeras observacions, prescindint de donar una idea del argument. per no treure la ilusió del espectador.

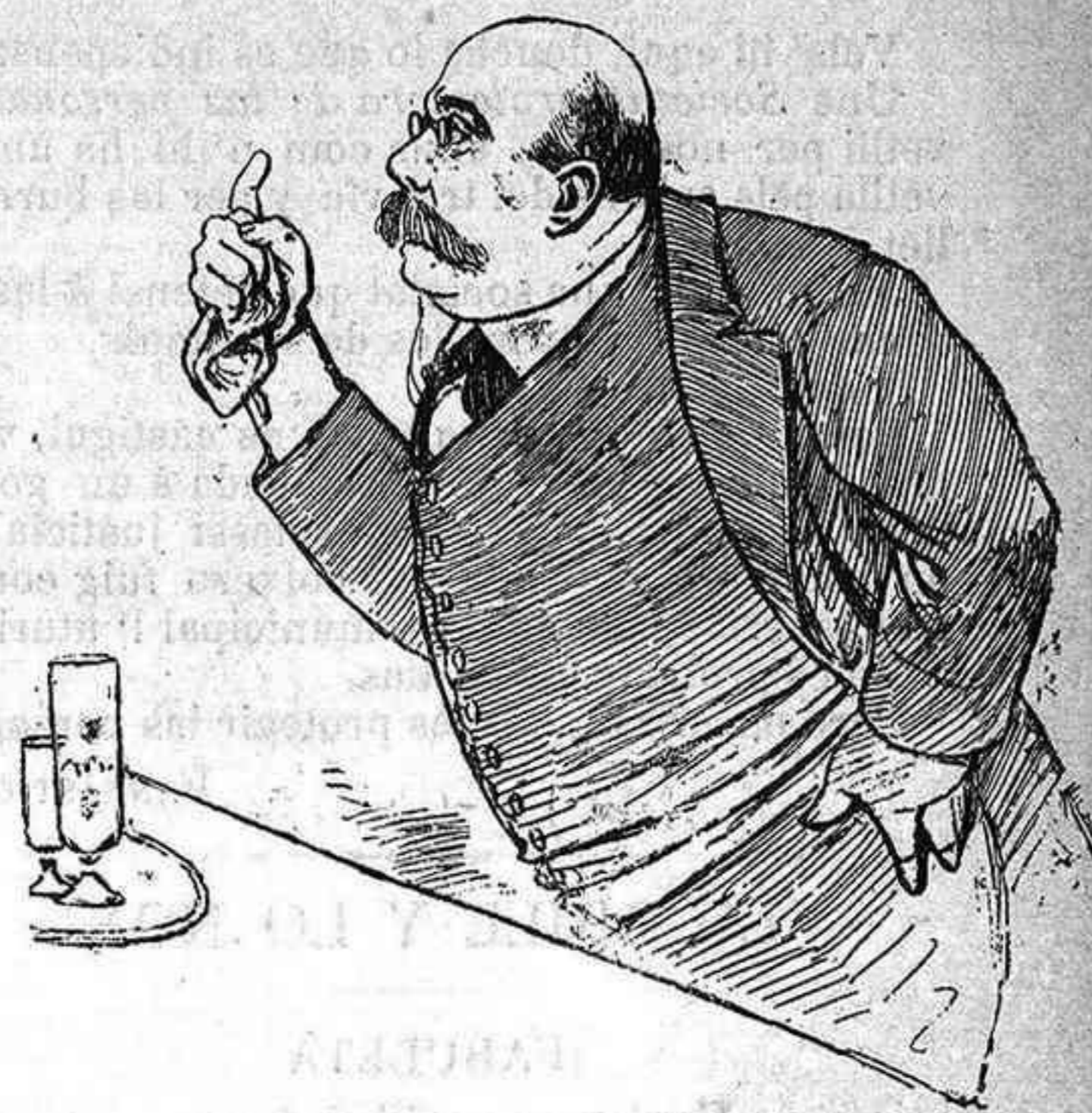
En aquesta obra lo imprevist es sempre son millor atractiu, y ¡cosa rara! lo imprevist resulta lo més natural. Per aixó desde la primera escena á l' última no s' abandona 'l fil de l' acció ab tot y presentarse aquesta en certs moments bastant complicada, pero sempre clara y precisa, sempre animada y xispejant

Podrán dir que la comedia resulta superficial: que 'l género á que pertany no entra á penas en las clasificaciones admesas en los tractats de retórica y poética; podrán anyadir qu' es una caricatura de la realitat... tot lo que vulgan... pero revela un ceneixement tan gran del mecanisme teatral; en aquellas escenas regositjadas s' hi amaga un art tan exquisit; y l' acció, 'ls tipos y 'l llenguatge atresoran un caudal tan rich de fantasia, de flexibilitat, de *sprit*, que l' home més serio se deixarà seduhir y esclavisar per un género, 'l més propi per recrear, entretenir y fer passar la vetlla divertida.

L' obra ha sigut estudiada ab carinyo y en lo conjunt s' hi adverteix la ma experta de un bon director d' escena.

CASTELAR EN LO CENTRO REPUBLICÀ HISTÓRICH.—DISCURS EN DEFENSA DEL SUFRAGI UNIVERSAL.

(Apuntes de MARIANO FOIX.)

2.—«Si mañana me oís predicar la revolución sistemática y me oís decir que quiero una república roja, por Dios abandonadme.»

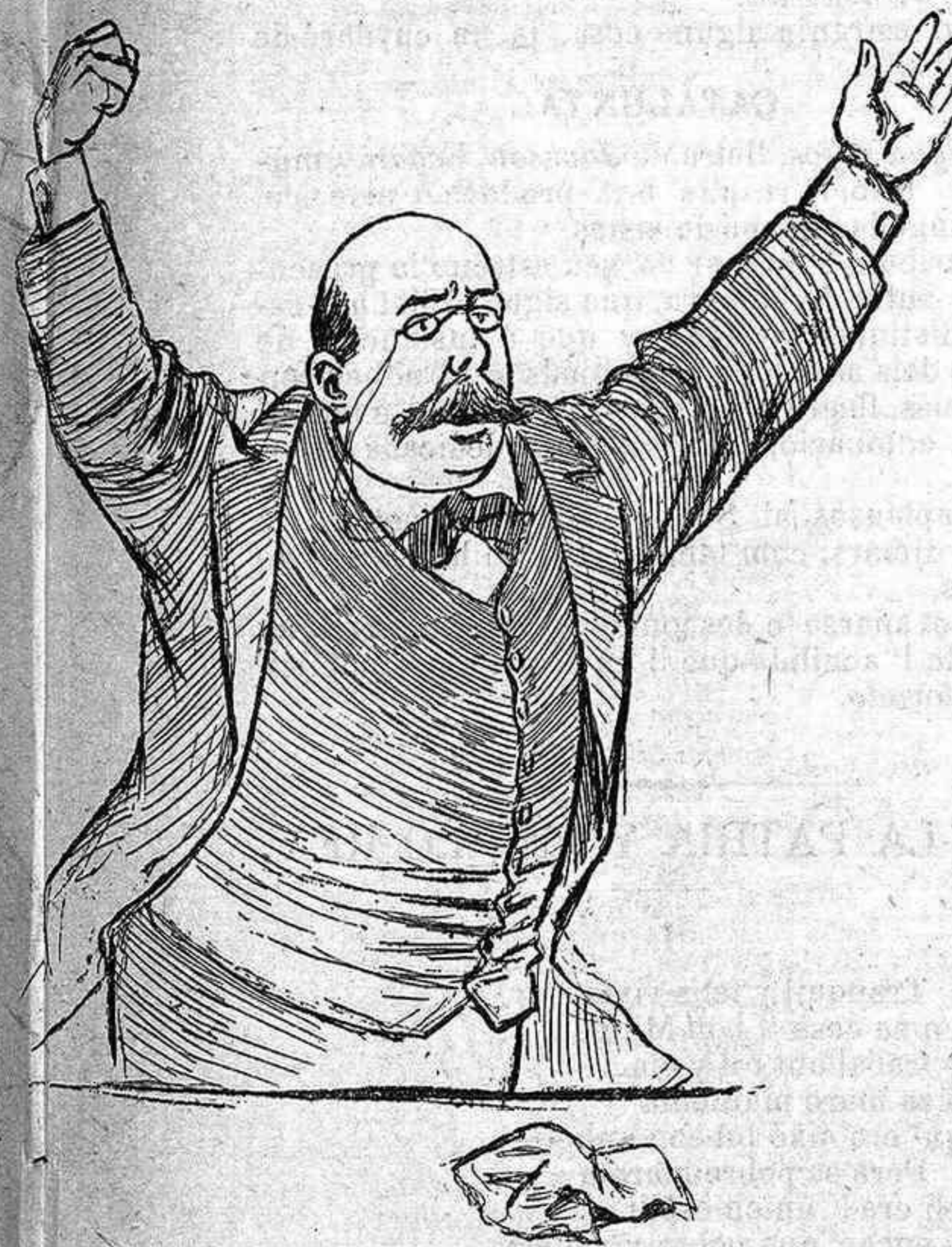
5.—«¿Cómo se dice que el sufragio universal ha hecho tanto daño, cómo se dice eso, cuando la monarquía tiene el monte Esquinza, Rosa Samaniego y el cura de Santa Cruz; mientras que el sufragio universal ha emancipado la conciencia y ha abolido la esclavitud en el mundo?»

6.—«Si uno tiene cinco votos, y otro diez, y otro quince, y otro veinte, es necesario distinguir de capacidades...»

3.—«Hablemos, señores, de nuestro pleito que aquí traigo los papeles... hablemos del sufragio universal.»

7.—«..... porque todos los diamantes de todas las coronas de los reyes de la tierra, no pueden compararse con la corona que yo ostento formada con las lágrimas de los esclavos redimidos, la cual brilla á la luz de todos los progresos.»

4.—«¿Nos gobernarán los nobles?... ¿Y dónde se hallan los nobles?... ¿dónde están?... ¿Les ha visto alguien?...»

8.—«He dicho.»
(Entusiasmo inmenso, indescriptible. Los bravos y palmadas resuenan por largo tiempo.)

Entre las senyoras sobressurt l' Alverá, la bailarina vella, la sogra implacable. La Srta. Pino demostra notoris progresos en l' art difícil de la escena. La Srta. Gambardela acertada com de costum. Entre 'ls homes, mereix un siti distingit lo Sr. Garcia que ab l' adroguer retirat ha creat un tipo acabadíssim, proclamant que per ell no passen los anys. Lo Sr. Peña molt ben casat ab lo seu paper Lo Sr. Manso caracteriza y diu lo d' oncle ab notable acert. Y finalment, lo Sr. Amato sab mantenirse casi sempre en los límits que separan lo drama de la comedia.

Li he reservat expressament l' últim siti, no perque 'l cregui inferior als seus companys, ni perque li correspongui aquest lloch, dada la categoria del personatge que representa, sinó ab l' idea de ferli una observació.

Me refereixo al segon acte, quan portant un estuig ó caixonet, torna á veure per primera vegada, després de molt temps, á sa ex-sogra, la per ell odiada ex-bailarina. L' efecte que li produheix la presencia de aquella dona á casa seva es de horror. Lo Sr. Amato no sols deixa caure á terra l' objecte que porta entre mans, sinó que 's tira en un silló y 's tapa ab las mans la cara.

¿No li sembla al apreciable actor que aquest efecte de horror y de sorpresa es un tant exagerat?

A mí sí, y vaig á dirli perquè.

En primer lloch, ell ha de creure que l' ex-bailarina que está reclamantli 100,000 franchs, á consecuencia del divorci, sent com es una dona d' empresa y que no 's para en barras, pot presentárseli al millor día, y ha d' estar preparat per rebrela. ¿A qué donchs horrorisarse?

Y en segon terme—y aquest motiu es encare més atendible—l' actor fent aquells extrems mata anticipadament l' efecte que ha de produhirli després, la noticia de que la ex-bailarina torna á formar part de la familia, en virtut del casament del seu sogre. Quan lo Sr. Amato 's deixa caure en lo silló, lo públich qu' está al corrent de tot, sofreix una verdadera equivocació, imaginantse que també ho sab *Enrich*, sent aixís que no han de revelarli aquella circumstancia, fins algunas escenas m' s tart, ab lo qual sofreix l' acció una estrabada inútil, quedant destruhida la gradació progresiva dels efectes.

Prengui 'l Sr. Amato lo que 'm permeto advertirli no com una lliçó, ja que no sò ni pretench ser mestre de ningú, sino com una senzilla observació filla del millor desitj.

LICEO.

Será precís que 'l tenor Baldini 's cambihi l' apellido. En aquest cas li recomano que 's tituli *Canovini*, ó *Antonini* ó *Monstruini*...

Dissapte va cantar *Rigoletto*, ab tal acompanyament de pitos que desde Madrit havian de sentirse. No es cert que á l' endemá diumenje 'ls madrilenyos xiulesin á D. Anton: la xiulada de Madrit era l' eco de la xiulada que la nit avants, va desencadenarse en lo Liceo.

Lo públich va mostrarse despiadat, fent pagar la culpa á casi tots los artistas.

Quan passen fets de aquesta naturalesa, á la primera senyal de una de aquellas tempestats tan llargas y horribles, lo millor sería tirar teló y anarse 'n tothom á casa seva.

O aixó, ó deixar anar un bou, y convertir lo Gran Teatro en una gran plassa de toros.

He de deixar per la senmana entrant la re-

vista de la primera representació dels *Hugonots*, donada á benefici del simpátich mestre Goula.

Me falta temps y espay pera ferho de una manera cabal.

Una noticia:

L' empresa ha contractat al tenor Stagno, y al baix David, pera cantar *Roberto*, l' *Ébrea*, 'ls *Hugonots* y *Lohengrin*.

OPERA.

Després de las festas romeristas, ha tornat á obrirse aquest teatro.

¿Durará molt aquesta nova hombrada?
Ci vedrá.

ROMEA.

Lo polissón del Sr. Pons es un sainete del género groixut.

Lo públich va rebre 'l ab riallas y l' autor sigué cridat á l' escena, al final de la representació.

ESPANYOL.

Lo drama francés *Rocambo* que s' ha posat en aquest teatro hauria alcançat millor éxit, á haverhi mediat tres circumstancias:

Primera; que 'l públich que va assistir á la funció hagués sigut més numerós.

Segona: que l' obra hagués estat més ben traduhida.

Y tercera: que la representació no hagués adolegut de falta d' ensaigs.

Tal com s' ha posat, resulta casi, treball perdut.

TIVOLI.—NOVEDATS —CALVO Y VICO.

Rien de nouveau.

Quan estrenin alguna cosa, ja 'm cuydaré de avisarlos.

CATALUNYA.

Al agua patos, lletra de Jackson Veyán y música de Rubio, resulta una producció aixerida, entretinguda y plena de xistes.

Contribuí á animar lo seu estreno la presencia del autor de la lletra, que sigué cridat á l' escena distintas vegadas, y que á instancias de alguns dels assistents á las quals s' hi adheriren los demès, llegí varias poesías ab correcte accent y bona entonació, entre ellas una dedicada á Barcelona.

Los aplausos al Sr. Jackson se repetiren la nit del dimars, com també 's repetí la lectura de poesías.

No pot anarse 'n descontent l' autor de *Al agua patos* de l' acullida que li ha dispensat lo públich del *Eldorado*.

N. N. N.

PER LA PATRIA Y PER LO REY.

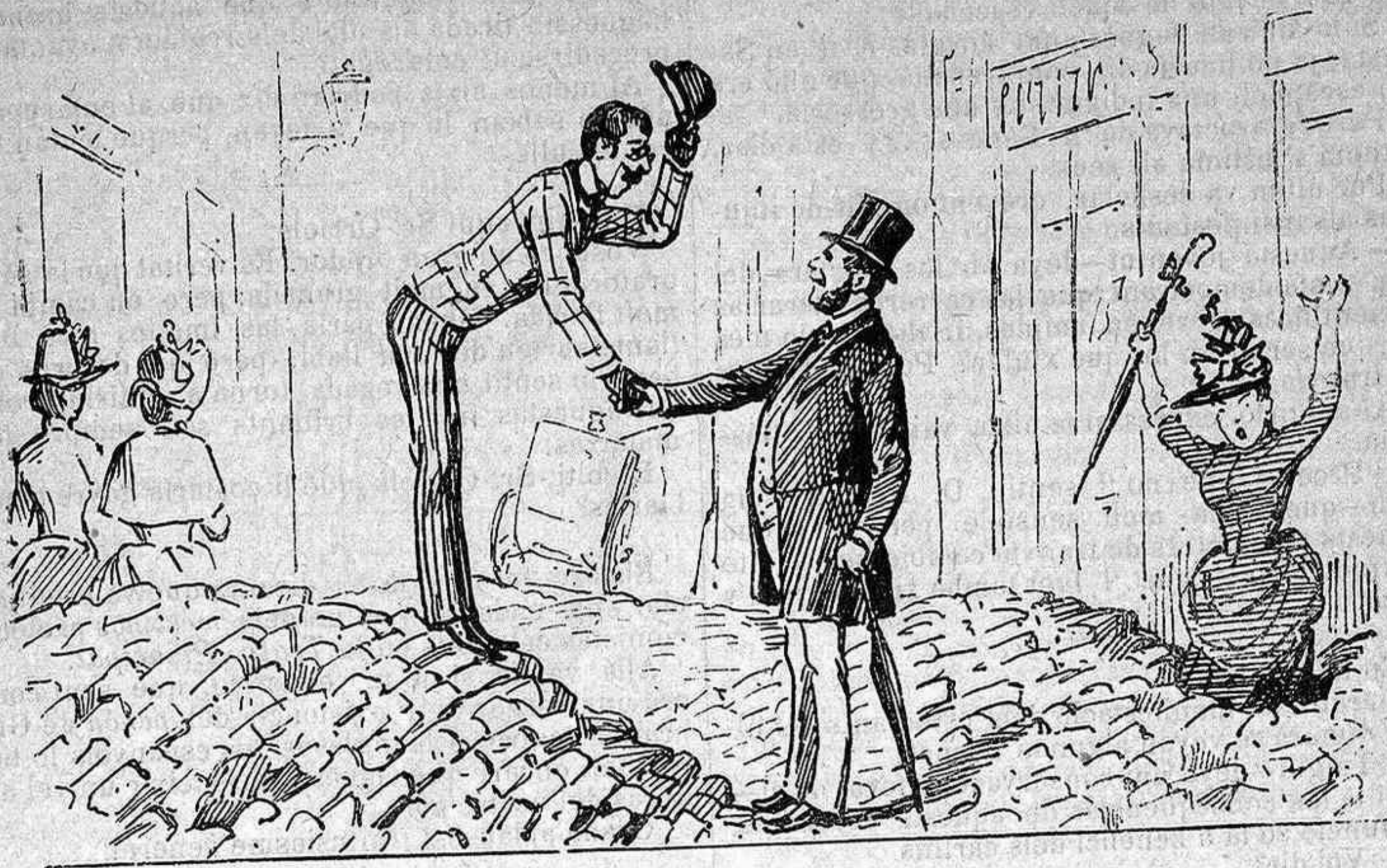
I.

Tranquil y felís vivía
en sa casa 'l bon Miquel,
y treballant nit y día
á sa mare mantenía
qu' era aixó tot son anhel.

Pera sa pobre mareta
ell era l' únich espill
y encar' que pobra y velleta
era felís, satisfeta
y orgullosa del seu fill.

Mes un jorn, ronch crit de guerra
que pèls àmbits ressoná,

EMPEDRATS DE BARCELONA.

Son tan plans, tan fins, tan llisos
y están en tan bon estat,
que al públich li fan l'efecte
dels turons de Montserrat.

à sa mare 'l fill robá,
puig la ley d' aquesta terra
à partir lo va obligá.

Y en tan la mare afligida,
ab l' ànima adolorida,
plora 'l rigor de la ley,
Miquel va á exposar sa vida
per la patria y per son rey.

II.

Com un brau Miquel lluytava
recordant son noble cor
que allá lluny d' ell l' esperava
la mare que tan aymava,
la prenda del seu amor.

Y al pensar ab cruel follia
que lluny ell de son costat
patir fam ella podria,
y que tal volta aniria
á implorar la caritat,

empunyava la bandera
que era son únich abrich,
y anava com una fera
davant de tots, y ell sol era
lo terror del enemich.

Sa dissort sempre aborrida
son heroisme matá,
y un jorn, traidora ferida,
l' hi robá més que la vida,
puig que cego va quedá.

III.

Ab l' ànima desolada
torná á son poble natal;
mes sa mare idolatrada
era morta, y derrocada
restava la llar payral.

Miquel perdé la darrera
ilusió que era son bè,
sa esperansa ja morta era;

¡fells mil cops si ell haguera
pogut morirse també!

Entre tanta desventura
va trobarse al món tot sol,
y ab lo cor plé d' amargura
avuy marxa á la ventura
sense guía ni consol.

Sa virtut y son civisme
la sèva patria olvidá,
y per pagá son heroisme
tan sols l' hi ha dat ¡quín cinisme!
permís pera aná' á captá.

SAMUEL NÚÑEZ BEY.

Avuy, si fos LA ESQUELLA un periódich polítich,
comensariam per dirigir una tanda d' esquellots
al incomparable D. Anton dels Pitos.

Com si aixó de xiular sigüés contagiós, l' epi-
demia ha anat corrent de Zaragossa á Sevilla, de
Sevilla á Madrit, y un cop á la vila del os ha irra-
diat en totas las capitals d' Espanya.

Los estudiants han prés pèl seu compte la pro-
testa.

Y l' han feta com ells saben fer las cosas: rui-
dosa, ferma, en certs moments alegre, en otras
ocasions imponent.

No podran queixarse 'ls conservadors.
Per tot arréu los reben ab música.

Dilluns, quan més numerós era 'l grupo d' es-
tudiants y més recargolats los xiulets que atro-
navan l' espay, s' ensopegava á atravesar la

Plassa Real un conegut conservador, qu' estava indignat davant de aquell espectacle.

Si la xiulada hagués anat dirigida a n' en Sagasta, ja no hauria dit com repetia que alló era un escàndol, una indignitat y una grosseria.

Pero 's tractava de 'n Cánovas... y está clar, tothom s' estima als seus.

Per últim va desbotar, creyent omplir de injurias als manifestants.

—Aquesta joventut—deya ab los ulls fora del cap—está demostrant que las carreras literarias y científicas li venen amplas. ¿Sabén tot lo més perque servirían los que xiulan? Per conductors de tranvía.

Al sentirlo expressarse aixís vaig tenirli llástima.

—Procuri que no 'l sentin, D. Fulano—vaig dirli—que sería molt sensible per vosté que aquests conductors de tranvía cambiessen lo pito pèl fuet. Pensi que 'l fuet també xiula: xiula y pega.

En la Rambla.

Durant la manifestació dels estudiants del últim dimars se veyan algunas boynas.

—Tingui—deya un conservador, fora de sí— aquí tè las conseqüencias de aquests escàndols. La funció se fá á benefici dels carlins.

—¿Vol dir?

—La proba es que ja surten boinas.

—Pero si aquellas boinas no son carlistas, sino coristas.

—¿Coristas?

—Del orfeón de Bilbao.

Lo conservador va fer una mueca de disgust. Se coneixía que li sabia gréu que 'l rey de las húngaras no s' hagués tirat al carrer.

Cauhen quatre gotas y la part entarugada de la Rambla queda convertida en un *Skating Ring*.

¡Quínas relliscadas!... ¡Y sobre tot quínas caygudas!...

Fins que surten quatre peons de las brigadas municipals y extenen una capa d' arena sobre la fusta.

¡ECHE V.!

Soch filla del Poble Sech, pero 'l que toca á barbiana y ballá y dar *pataditas*.... ¡que vingui una sevillana!...

¿No hauria valgut m'is que aquesta arena l' haguessin tirada als ulls dels regidors, avants de procedirse al entarugat?

Al menos aixís podrian dir que al entarugar-nos no sabían lo que 's feyan, perque tenían terra als ulls.

Vinguim aquí Sr. Orriols.

Vosté es un gran orador. Es veritat que la seva oratoria no es molt granada; pero en cambi es molt florida. Quant parla, las imatjes més brillants surten del seu llabi; pero qui després de haverlo sentit una vegada, torna á sentirlo, troba que aquestas imatjes brillants son sempre las mateixas.

Escolti, Sr. Orriols ¿qué li costaría gayre canviarlas?

Encare 'm recordo 'l discurs que vá pronunciar anys endarrera en un dels *meetings* proteccionistas celebrats en lo *Teatro Principal*.

Allá vá dir, si no m' enganyo, que sent com era una vergonya l' existencia del *peñón* de Gibraltar ocupat pèls inglesos, los espanyols lo taparíam, encare que sigués precís teixir un vel ab fibras del nostre cor.

¡Grans aplausos! ¡Entusiasme general!

Vè 'l banquete reformista y vosté Sr. Orriols, també va fer un discurs, á l' altura de las circunstancias.

Res de *peñón* de Gibraltar, que no venia á tom; pero també quedava alguna cosa per tapar, y era aquesta cosa 'l contrast que ofereix nostre Certámen universal ab l' agonía de la patria.

Manera de taparlo: teixint un vel ab las nostras entranyas.

De primer un vel de fibras de cor; més tart ni vel d' entranyas.

Sr. Orriols, digui que vosté es un orador que voldria deixarnos sense tripa, ni moca.

Vaja, vaja, deixis de vels de aquesta especie, y pensi que las telas de moltò que s' aplican als malalts, no serveixen més que una vegada.

Aixó, apart de que 'l nostre mal no necessita telas de moltò.

Aquesta vegada 'ls catalanistas tenen rahò.

Diumenje se celebrava un *meeting* anarquista en lo *Circo eqüestre* y 'l delegat del governador prohibí als oradors que s' expressessin en catalá.

Per lo vist aquest delegat fa poch temps que ha vingut de Madrit y no entén una sola paraula del nostre idioma.

Com si 'ls discursos que 's pronuncian en un *meeting* tingan d' estar dirigits exclusivament als agents de policia.

Aixó sols pot remediarse de una manera: posant clases de catalá per ús dels polissons que han de venir á guanyarse la vida á Catalunya.

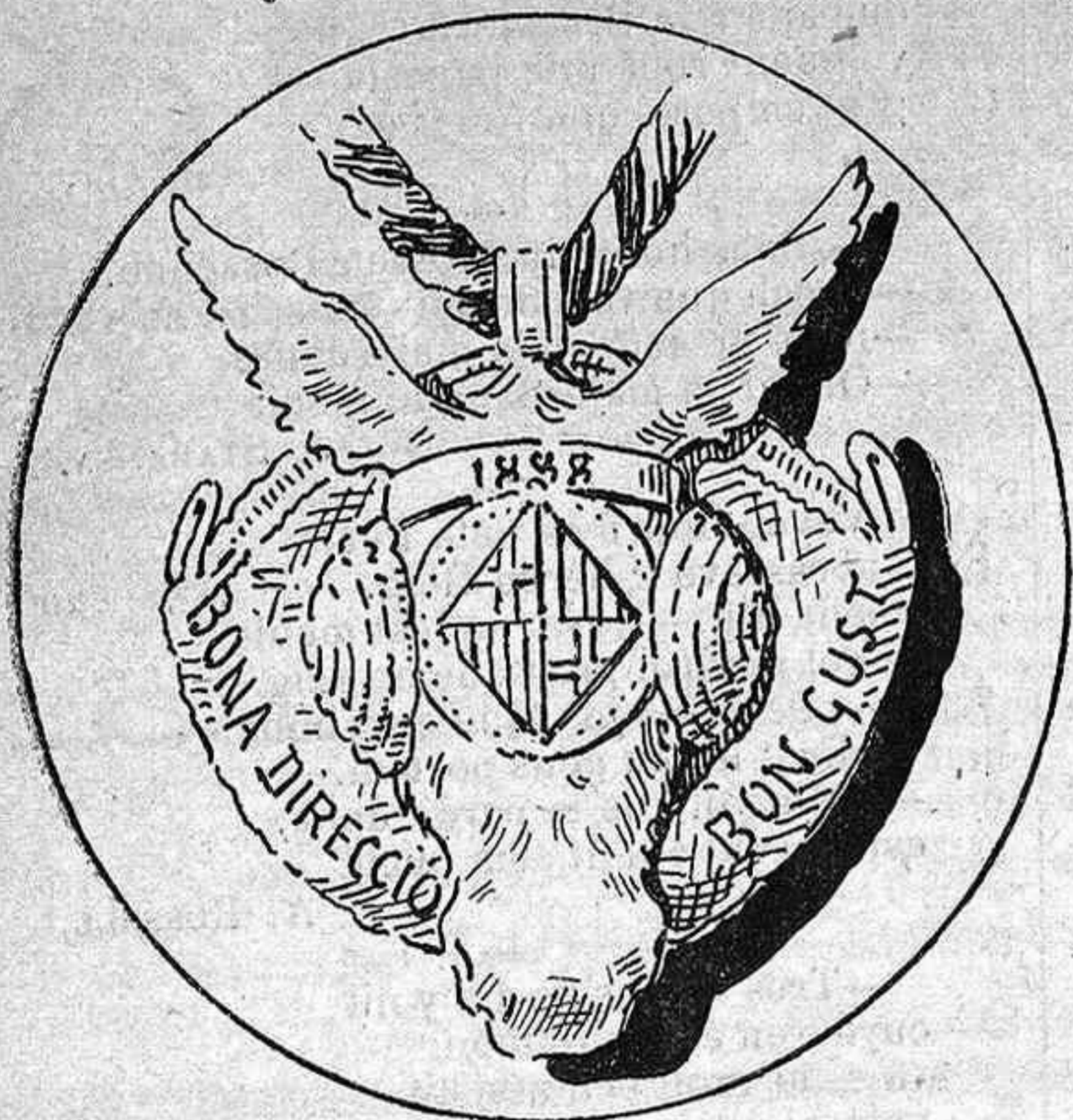
A no ser que 's prefereixi enviarlos á las reu-nions públicas acompanyats de intérprete.

Tot menos l' arbitrariedad de impedir l' ús de una llengua tan espanyola com puga serho la castellana... de una llengua que hasta en días de *Jochs Florals*, la parla en Sagasta.

Va acostantse la fetxa de la clausura de l' Exposició, y s' está preparant ab tal motiu un devassall de festas.

Día 8 de desembre; Alhorada, festival infantil, concert extraordinari, font mágica, castell de...

¿QUE 'LS SEMBLA?

Un projecte de medalla
pèls que han dirigit las festas,
que (dit siga entre paréntissis)
¡gracias á Dèu qu' están llestas!

fochs, iluminacions extraordinarias y un gran ápat (aquest no podia faltar) ofert pèl comissari regi á totas las entitats de la Exposició. La nau central del Palau de la Industria se transformarà en un inmens menjador.

Per consegüent no será extrany que la vehina secció de maquinaria se converteixi en una inmensa cuyna.

Sempre ho havia cregut aixís: aixó de la Exposició acabarà ab un gran tribut.

Día 9 de desembre: Alborada, Te Deum á la Catedral, professò civica, discurs de D. Francisco de Paula, ceremonia de clausura á càrrech del Sr. Girona, castell de fochs á càrrech dels quatre pirotècnichs que han alternat en las festas de la Exposició, recepció á casa la ciutat, serenata á la Plassa de Sant Jaume, iluminació general y balls en las plassas públicas.

Sembla que D. Francisco de Paula que, desde que va rompre 'l glas en los salons de D. Camilo Fabra, es un decidit partidari de la dansa, demostrará 'l seus progressos coreogràfichs, prenent part en tots los balls que 's donguin en las plassas públicas.

¡Magnífich! Lo qu' es per mí ¡que baile!

No es veritat que s' haja comensat á vendre la segona serie de bitllets de la rifa de la Exposició.

En totas las administracions de loterías se 'n venen encara de la primera serie.

Y aixó que 's fan grans esforços per colocarlos, hasta l' extrém may vist fins ara de llegirse en los diaris:

—Fulano ha comprat deu bitllets: sotano ha adquirit un número; la societat tal ó qual ha demanat un dècim.

Lo sorteig está anunciat pèl dia 23 del actual.

Ja está designada una comissió de tres ó quatre regidors que deuen anar á Madrit á presenciarlo.

¡Felissos regidors!
Ells podrán dir, encara que no treguin, que 'ls ha tocat una aproximació.
Una aproximació .. á la taula de la fonda.

Lo Parch se va animant
A horas d' are ja hi tenim unas quantas focas y hasta un cocodrilo.

Lo cocodrilo será—no ho duptin—l' animal més mimat y regalat, de tots los que 's trobin en aquell siti.

Com que segons sembla, l' Ajuntament li ha confiat un encàrrech delicadíssim: l' encàrrech de plorar per l' Exposició.

Ha comensat la vida literaria en los salons del *Ateneo barcelonés*.

Allí han donat lectura de sos versos, primer lo Sr. Duch de Almenara Alta, que recita sas composicions festivas y satíricas ab una naturalitat y una bona acentuació deliciosas.

Mès tart lo poeta castellá Sr. Ferrari, doná á coneixer algunas de sas composicions grandiloqüents y plenas de imatjes lluminosas.

Los dos poetas sigueren extraordinariament aplaudits.

Dimars va dedicarse una important vetllada als expositors extranjers que 's troban actualment á Barcelona.

Avis al Ajuntament: no va haverhi tech.

Y á pesar de tot, los expositors extranjers van sortir contentíssims de la hospitalitat y de la cortesia del Ateneo.

D. Jaume al últim ha fet un punt de bisbe, reprenent y castigant als eclesiástichs que van pendre part en la manifestació política del Teatro del Olimpo.

Als més significats de aquells energúmenos se 'ls enviará á fer penitencia en alguna casa religiosa.

—Ve...es qui...i...i...na cul...cul...cul...pa hi...i...i... te...e...e... ni...im no.. sa...a...a...al...tras diuhen ara las majordonas dels capellans castigats, aixugantse las llágrimas que 'ls regaliman per las galtas.

Y á las majordonas, D. Jaume, la rahò 'ls sobra.

Si jo siguès bisbe, prescindiria de desteros, confinaments y altres càstichs qu' exigeixen per extingirse un período de temps més ó menos llarch.

Los càstichs disciplinaris han de ser ràpits perque sigan exemplars.

Jo reuniria als capellans que se 'n han fet merixedors, en lo Teatro del Olimpo. Allá van fer lo mal y allá pagarian la penitencia.

Llauderistas y nocedalistas, tants á tants, y que ab tot l' ordre necessari en semblants casos y per tandas de dos, s' anessin alsant mutuament la sotana y donantse la gran surra del sigle.

A surra per barba, y en paus ab lo bisbe.

L' escena passa á Málaga, ahont sempre se 'n registran de bonas.

Un comissionat de apremis va anar á un poble de aquella provincia y fentse passar per solter, se dedicava á festejar á la filla de l' hostalera.

La noticia de las aventuras amorosas del co-

missionat arribá á oïdos de la sèva dona, que sense perdre temps se 'n aná al poble ahont se trobava l' infiel, sorprenentlo fent l' amor á la nuvia, rodejat de tota la familia de aquesta.

A la sorpresa seguí una escena furiosa. Tots los parents de la nuvia 's tiraren á sobre del galán, omplintli la cara d' esgardissadas y 'l cos de pinyachs.

Per últim l' esposa, hagué d' intervenir en aquell desfogament, exclamant:

—Prou... no 'l matéu... ja está prou escarmetat: després de tot es lo mèu marit.

¡Y ab quin amor devia abressarlo després de la pallissa!

Acaba de morir un escriptor.

—¡Quina llástima!—diu un sèu amich.—Al morir deixa moltes obras!

—Es cert—respon un del gremi y com á tal envejós:—deixa molts llibres, perque n' ha impresos molts y no n' ha venut cap.

Divisió de la humanitat, feta per un autor célebre.

Los homes se divideixen en dos classes: los que pegan y 'ls que reben: martells y enclusas.

EPÍGRAMAS.

Ab sa dona anava en Creus á passeig y ella 's queixava que 'l calsat li curtejava y li feyan mal los peus.

Y en Creus, mitj cremat va dir sentint queixas tan amargas, qu' ell las portava molt llargas y que no 'l feyan patir.

P. TALLADAS.

EN LA EXPOSICIÓ.

—¡Quina dona! Ni 'm contesta...
¡Y no 's posa poch tibada!...
Qualsevol se pensaria
qu' está aquí dins exposada.

Si será distret en Pep
que aná á la Pescateria
volguent robá una llagosta
¡y s' emportá una *tungina!*

S. UST.

—¿Sabs hont viu Mossen Rossendo?

—Crech que va á dormi' á dispesa.

—¿Qué no está ab la majordona?

—Oh, ab la majordona hi menja.

J. STARAMSA.

Veyent que á sa neta Paula
l' abressava l' hereu Reig,
l' avia diu:—Noya, aquest maula
te vol perdre, prou que ho veig.

—¿Pérdrela jo? ¡Qué enrahona!—
va dir l' hereu gens poruch.

—¿Cóm vol que la perdi, dona,
estrenyentla tant com puch?

A. ROSSELL.

—Tres metjes de día y nit
cuydaren á don Ramon:

va estar molt bèn assistit,

pero al últim n' ha sortit.

—¿N' ha sortit?

—Sí, d' aquest món.

BALDOMERO DE BREDÀ.

En un judici oral y públich:

Lo president ab despreci, dirigintse al acusat:

—Las cantitats que vosté ha robat fruyt del treball de un home de bè, de un pare de familia, las ha gastadas rápidamente en bromas y tiberis.

L' acusat, tot compungit:

—Senyor president, hi ha una disculpa en favor mèu: aquellas sumas vaig gastarlas depressa, es cert; pero era perque pesavan horriblement sobre la mèva conciencia.

En la reunió de un acaudalat banquer, lo criat anuncia á un individuo que acaba de arribar:

—Lo Sr. marqués de Casa Brú.

L' individuo al criat:

—Jo soch Brú á secas y no sé perque m' has de donar lo titul de marqués.

Resposta del criat:

—Es que no ho faig per vosté.

—¿Y donchs perquè ho fas?

—Per donar tó á la casa.

Un industrial que inaugura una botiga convida á varios periodistas á dinar, servintlos un ápat detestable.

—¡Vaya una porqueria 'ns dona aquest mestre! diu un dels convidats á cau d' orella de un sèu vehí. Tot dolent y tot fret.

—Tot, nó.

—Sí, prou ¿y donchs qué hi ha calent?

—L' aygua.

Un que se las pegava de filosof deya sempre que la rahò era un freno pera contenirnos en la carrera de las passions y dels vicis.

(Continua á la página 736.)

LOPEZ EDITOR

Rambla del Mitj, n.º 20
BARCELONA

LO ROSARI DE L' AURORA

GRAN CAPELLANADA CÒMICA

ESCRITA PER

C. GUMÀ y ab ilustracions de **M. MOLINÉ**

PREU DOS RALETS

PÓLVORA SOLA

POR

D. SINESIO DELGADO

Ptas. 3.

GUÍA CÒMICA

DE LA

Exposició Universal de Barcelona

per **C. GUMÀ**

Ab un plano general y varios dibuixos de **R. MIRÓ**

Ptas. 1.

MANUAL COMPLETO

PARA HACER

TODA CLASE DE TINTAS

Ptas. 1.

DIETARIO

HISPANO-AMERICANO

para 1889

En cartoné	1/2 pàgina por dia.	...	Ptas. 1'50
En tela	1/2 » »	...	» 2
En tela	pàgina por dia.	...	» 2'50

CARLOS JAMARK

Personajes Bíblicos, Ptas. 3

EL CORREO DEL AMOR

NOVÍSIMO SECRETARIO DE LOS AMANTES

Un tomo, Ptas. 1.

NOVÍSIMO ARTE PRÁCTICO

DE

COCINA PERFECCIONADA

REPASTERIA Y ARTE DE TRINCHAS

con un apéndice, que entre otras cosas contiene

LA PAELLA VALENCIANA

Ptas. 1.

ENRIQUE CONSCIENCE

AMAR DESPUES DE LA MUERTE

Version castellana por **M.ª del Pilar Sinués**

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

E. ZOLA

L' ASSOMMOIR (5.ª edicion)

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

GOTAS DE COÑAC. Ptas. 3

ALGO

Coleccion de poesias de **J. MARÍA BARTRINA**, ilustraciones de **J. L. Pellicer.**

Ptas. 3.

L' ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Veurà la llum pública dintre breus dias.

LOS CORRESPONSALS PODEN FER JA LAS DEMANDAS.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

Vels'hi aquí que un dia, assistint á una brenada, va aixecar la bôta tan repetidament, que va caure borratxo com una sopa.

Després d' haver dormit la mona llargas horas, recobrá la serenitat, y 'ls seus amichs li preguntavan:

—¿Y donchs alló que deyas del freno?... Que n' has fet?

—Fills meus, que voléu que os digui: me 'l vaig treure per xarricar ab m' s comoditat, y aixó m' ha perdut.

Acabava de rebre un dentista una retribució sumament escassa, per una operació que havia fet á un seu client, al que deixá en llibertat de pagarli al préu que volgués, y mitj amoscat, va dir:

—Escolti, ¿aixó que 'm dona, es per mí ó pèl mèu criat?

Lo client ab molta sanch freda:

—Per tots dos.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. **XARADA 1.ª**—*Ir-ra di-a-ció.*
2. **ID. 2.ª**—*Mar-col fa.*
3. **ANAGRAMA.**—*Rema-Mare.*
4. **MUDANSA.**—*Cap-Cep Cop Cup.*
5. **TRENCA-CLOSCAS.**—*La bolva d' or.*
6. **LOGOGRIFO NUMÉRICH.**—*Clarinet.*
7. **TERS DE SÍLABAS** — *A GUS TÍ
GUS TA VO
TI VO LI*
8. **GEROGLÍFICH.**—*Setse vuitens, una carga.*

XARADAS

I.

Ab molt *tercera-girat*
un home que lladre *dos*
vaig veure que. *perfidios,*
desde 'l mur del seu terrat
ab una canya á la má
(á riscos de pendre mal)
la ficava á una *total*
molt *hu* per roba *peasca.*

A. GIBERT.

II.

Hu-dos-tres, nació *extranjera,*
prima-tres fruyta *sabrosa,*
tercera-segona-terça
es un punt més gran que *Europa.*
La *tercera* n' es *vocal,*
terça-quarta nom de *dona,*
y 'l mèu *tot* lo trobarás
en casi las *casas* *totas.*

LORD W. WELL.

ANAGRAMA.

Per robá un plat de *total*
van dur de *tot* á en *Pasqual.*
Si no vols 'ná á la *presó*
quan robis, roba un *milió*

MUT XERRAIRE.

PARE Y SASTRE.

—¿Ojo, noy! Ja t' he avisat
mès de cinquanta vegadas...
¿Si 't tornas á estripá 'l jech...
te 'l cosiré á bofetadas!

TRENCA-CLOSCAS.

—¿D. PERA TE MAL?

—NO.

Formar ab aquestas lletras lo títul de un drama catalá.

V. BERTRÁN Y C.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1	2	3	4	5	6	7	8	—	Carrer de Barcelona.
6	8	4	5	6	8	3	—	En moltas casas n' hi ha.	
4	5	6	5	3	8	—	Nom de dona.		
3	5	6	6	8	—	Carrer de Barcelona.			
6	7	4	8	—	Nom de dona.				
3	5	4	—	Un número.					
6	5	—	Nota musical.						
2	—	Una vocal.							

UN MONUMENT.

CONVERSA.

- ¿Sabs qui va morir ahir?
- ¿Qui?
- En Felip.
- ¿Y la Ramona qué fa?
- Va una miqueta millor.
- ¿Qui la cuyda, sa germana la Pepa?
- Nó, la que fa poch havém dit tots dos.

PICA-PARETS.

TERS DE SÍLABAS.

... ..

Primera ratlla vertical y horisontal: poble de Catalunya.—Segona: fruyta.—Tercera: carrer de Barcelona.

PEPINO DE GRACIA.

GEROGLÍFICH

×
Blat
E E E E
E E
Ordi
CI
A

UN BEMOL.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.